

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Cezaevlerinde alıkonulan kişilerin beden, ruh ve akıl sağlığı bizatihi devletin sorumluluğundadır. Demokratik bir devlette cezaevlerindeki tutuklu ve hükümlülerin insan onuruna yakışır ve güvenli bir yaşam sürme hakları kesin olarak güvence altındadır. Oysaki Türkiye cezaevleri, çok uzun süredir hak ihlallerinin ve insan onuruna aykırı uygulamaların yaşandığı fiziksel ve psikolojik işkence mekânları olarak gündeme gelmektedir. Mahpuslara yapılan kötü muamele ve hak ihlalleri ikinci bir ceza haline gelmekte ve mahpusların ölümüne kadar varabilen ağır sonuçlara ulaşabilmektedir. Bu haseple Anayasa'nın 98'inci, TBMM İç Tüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederiz.

Böjörn

Berdan Öztürk

Ağrı Milletvekili

GEREKÇE

Cumhuriyet tarihi boyunca Türkiye cezaevleri binlerce işkenceye, hak ihlallerine ve insan onurunu yaralayıcı muamelelerin uygulanmasına ev sahipliği yapmıştır. Bahsi geçen uygulamalar sıklıkla siyasi mahpusları hedef almaktadır. İktidarların ideolojik gözlükleriyle mahpuslara olan yaklaşımı genel bir eğilimi temsil eden raddeye varmıştır. Devletin ve mahkemelerin tavrı, "Masumiyeti kanıtlanana değin suçludur" esası üzerinden yürümekte ve "masumiyet karinesi" bizatihi yargı erki tarafından ihlal edilmektedir.

Mahpuslara yönelik uygulanan kötü muamele ve hak ihlalleri ikinci bir ceza haline gelmekte ve ölümlere kadar varabilen ağır sonuçlar doğurmaktadır. Hasta tutsakların gerçek ile bağdaşmayan "Cezaevinde kalmaya elverişlidir." raporları ile ölüme mahkûm edilmesi, keyfi disiplin cezaları, engellenen hastane sevkleri, cezaevi personeli tarafından uygulanan darp ve çıplak arama neredeyse rutin olarak gerçekleşmektedir. Bu uygulamaların bir kısmı sıklıkla basma yansıdığı ve kamuoyu tepkisiyle karşılandığı halde, cezaevi politikalarında bir değişikliğe gidilmemiştir.

Örnek vermek gerekirse, İHD Ankara Şubesi'nin, 2020 yılı Ekim-Kasım-Aralık aylarında İç Anadolu Bölgesi cezaevlerinde yaşanan hak ihlalleri raporuna göre dokuz kişinin yaşamını yitirdiği, en az 24 tutuklunun işkence ve/ya kötü muameleye maruz kaldığı tespit edilmiştir.

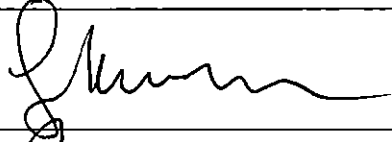
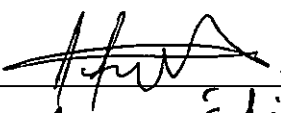
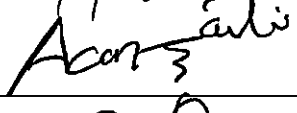
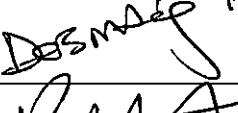
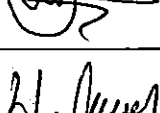
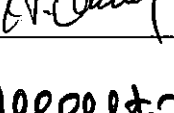
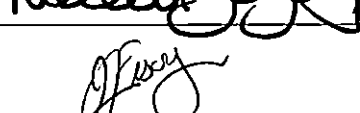
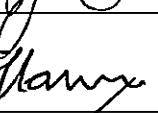
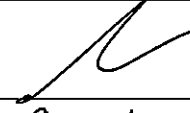
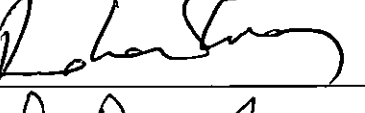
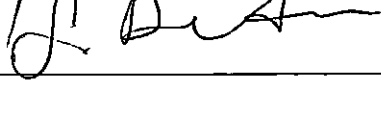
Tespit edilebilen dokuz ölümün dördünün korona virüsten, üçünün çeşitli hastalıktan, kalan ikisinin ise “intihar iddiası” sonucu gerçekleştiği ifade edilmiştir. Yine aynı raporda sadece İç Anadolu Bölge cezaevlerinde 46'sı kadın olmak üzere en az 284 hasta tutuklu bulunduğu, bunların 98'inin ağır hasta tutuklu olduğu belirtilmiştir.

Mezkur raporda, “Adalet Bakanlığı'nın bu konudaki verileri paylaşmaması, hapishanelerle haberleşmenin sürekli olarak engellenmesi, haberleşmenin sıkı bir biçimde denetlenmesi, özellikle taşra hapishanelerinden haber alma konusunda yaşanan güçlükler, adli mahpusların yaşadıklarını basına, yetkili makamlara ve insan hakları örgütlerine (çoğunlukla) iletmemesi nedeniyle işkence ve kötü muameleye maruz kalan mahpus sayısının belirtilen sayının çok üzerinde olduğunu ortaya çıkarmaktadır” denilmiştir.

Yine Asrın Hukuk Bürosu'nun açıkladığı 2020 Yılı İmralı Raporu'nda yer alan ihlaller özetle şu şekilde yer almıştır: “İmralı cezaevi, Sayın Abdullah Öcalan ve adadaki diğer tutsaklar başta avukat, aile bireyleriyle görüşme, telefonla görüşme ile mektup, faks ve her türlü iletişim aracılığı ile haberleşme hakkı olmak üzere tüm yasal hakları ortadan kaldırılarak tam teşekküllü tecrit uygulamasına geçilmiş, hapishane haline getirilmiştir. Hiçbir hukuk sisteminde yeri ve dünyada örneği olmayan İmralı sistemi dönem dönem cezaevlerinde, açlık grevleri başta olmak üzere kimi protestolara sebep olmuştur.”

Hazırlanan raporlar, mahpusların kendi beyanları, basından derlediğimiz bilgiler ışığında hapishanelerde yaşanan hak ihlallerinin giderek artması ve insan onuruyla bağdaşmayan uygulamaların yaşanıyor olması ülkenin sürüklendiği kaos iklimiyle de yakından ilintilidir. Bu nedenle hapishanelerdeki siyasi tutukluların, “Tecridin ve baskıların sonlandırılması” talebiyle hapishanelerde başlattıkları süresiz-dönüşümlü açlık grevi eylemi 63'üncü gününe girmiş bulunmaktadır. Eylemin başladığı 27 Kasım'dan bu yana yüzden fazla hapishaneye yayılan açlık grevinde binlerce mahpusun yer aldığı ve Corona virüsü salgını nedeniyle açlık grevlerinin geçmiş dönemdekilere göre çok daha riskli olduğu belirtilmiştir.

Hapishanelerde önü alınamayacak durumların oluşması kaosu büyütmekten başka bir işe yaramayacaktır. Hapishanelerde yaşanan ağır hak ihlalleri ve keyfi yaptırımların meclis tarafından araştırılarak alınması gereken önlemlerin ivedilikle bir araştırma komisyonu tarafından tespit edilmesi hayatiyet arz etmektedir.

1	FATMA KURTULAN	MERSİN	
3	GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT	MUŞ	
4	SIDIK TAŞ	SIİRT	
5	NURAN İMİR	ŞIRNAK	
6	HÜSEYİN KAÇMAZ	ŞIRNAK	
7	ALİCAN ÖNLÜ	TUNCELİ	
8	MUAZZEZ ORHAN IŞIK	VAN	
9	MURAT SARISAÇ	VAN	
10	DERSİM DAĞ	DİYARBAKIR	
11	DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR	AĞRI	
12	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
13	ZÜLEYHA GÜLÜM	İSTANBUL	
14	HASAN ÖZGÜNEŞ	ŞIRNAK	
15	NECDET İPEKYÜZ	BATMAN	
16	OYA ERSOY	İSTANBUL	
17	TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ	ADANA	
18	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
19	RIDVAN TURAN	MERSİN	
20	SAİT DEDE	HAKKARİ	